

אפילו "בהאי עלמא" — יתיר מבחירה⁵², וכפשוטו — שיעזור ויסיע לכל אלה שרוצים לעשות משהו בהענינים שצוה אודותם, שתהיה להם הצלחה מופלגה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לגנן ניגון מאדמו"ר הצ"צ.

אח"כ הורה לכו"כ — בקראו בשמותיהם — לומר "לחיים", ואח"כ הורה ש"צד המסדר" יזמין את כל הקהל לומר "לחיים" (שהרי אי אפשר לקרוא לכולם בשמותיהם). ואח"כ אמר: בשמחת נדהגים שכא"א עולה לחורה, לאחר שקוראים אותו בשמו, ואעפ"כ, כשישנו ויברי עם, ישנה עלי נוספת שבה אין קוראים כא"א בשמו, אלא מכריזים: "עם כל הנערים". — (וסיים בבתי-שחוק): הרי היום לא שמחת, וכמלא, יבקשו מכולם לומר לחיים "עם כל הזקנים"....]

* * *

י. בענין ההשתתחות על קברי צדיקים,

— שנזכר בכ"מ בש"ס⁵³, ולהעיר גם מאריכות השק"ט ע"פ נגלה וחרוה בנוגע להזהיר שנהגו הכהנים לילך על קברי צדיקים⁵⁴, שמוזה מוכן שהלכה על קברי צדיקים ה"ע שגדלה מעלתו גם ע"פ נגלה וחרוה, שלכן משתדלים למצוא היתר בנוגע לכהנים —

הנה, נוסף על משנת כאורכה בקונטרס ההשתתחות לאדמו"ר האמצעי, וכן בדורושי הצמח-צדק וכ"ק מו"ח אדמו"ר⁵⁵ — יש לכאר בזה עוד ענין נעלה ביותר (גם ע"פ נגלה וחרוה).

יא. וברקדמה:

בנוגע להשתתחות על קברי צדיקים דנשיא חב"ד — מנחתם כבוד (לא בארן ישראל, אלא) במקומות שונים בחוץ-לארץ דוקא.

ח"י ע' שמח ואילך. ח"א ע' רכ. חרות מנחם — התועדויות ח"ב ס"ע 172.

(53) סטה לר. ב. וראה ברכות ה"ר ית. ב: חענת טו, א (ובתוספת בשערי הור' לשם). צדיקים* (מאמר אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' יט ואילך), ד"ה להבין כר' נחמא לא עאל בה ההוא גנא (ביאורי חזוה להצ"צ ח"ב ע' תחית ואילך), ד"ה פור נתן תופ"י, חרצ"ב (סה"מ קונטרסים ח"א רכא, א ואילך, סה"מ וערה 55. אגרות-קדש כ"ק אדמו"ר שליט"א

(*) נזכר במכתב כ"י מו"ח שנה זו (אגרות קדש ח"ט ע' רמח). (*) נזכר במכתב כ"י ט"ו שנה זו (אגרות קדש ח"ט ע' נפ).

רכי — בוראי אינה מצד החסרון ביגיעה לצורך ההבנה וההשגה. וא"כ, מדובר כאן אודות חזרה שהיא מצד עצמות נפשו, וכמלא, ה"ז קשר עם עצם החזרה, ועם עצם הקב"ה, היינו, שההוספה היא (לא בהבנה וההשגה, אלא) בעצם החזרה כפי שהיא למעלה מההבנה וההשגה, שזהו הבלי גבול שבתורה⁵⁶.

והנה, כשמדובר אודות לימוד באופן של הכנה והשגה כלכל, איך העליות מדרגא לדרגא הם בעוד זל"ז. אבל כשעוברים ללימוד הקשר עם ענינים שלמעלה מההבנה וההשגה, כלי גבול — אזי גם העליות מדרגא לדרגא (שהרי גם כלי גבול ישנם כו"כ דרגות⁵⁷) הם באופן של דילג (א' שפודנג⁵⁸), שלא בעוד, שלא בגבול.

וזהו הביאור במעלת החזרה בפעם הששים לגבי פעם החמישים ותשע — כן, לאחר המעבר לענינים שלמעלה מההבנה וההשגה, העליות הם באופן של כלי גבול.

ומעין זה תוכעים אצל כל חסיד, כל מקושר, וכל מי ששייך אליו (אל הרכי), ואפילו מי שרק שמע שמעו של הרכי,

— שהרי הכעש"ט אומ"ם⁵⁹ שכל דבר שיהודי שומע מהרה הוראה בעבודת הש"ת, וא"כ, כששומעים אודות בעל ההלילה, ושומעים אודות המסירת-נפש שלו, ואודות עבודתו הן באהבת ה' הן באהבת החורה והן באהבת ישראל, הרי זה הוראה להשומע, שסוכ"ס יה"י גם הוא מוכרח לילך בדרכיו, וכיון שכן, למה לדחות זאת למחר כשיכולים לעשות זאת היום, "היום אם בקולו תשמעו"⁶⁰ —

שעבודתו תהי' ללא הגבלות וללא מדידות (שרצונו לעבוד עבודתו באופן כך וכן, ויותר מזה אינו רוצה),

ואז מוכרח לו השכר הכי גדול — "שכר מצוה מצוה"⁶¹ — שיוכל למלא עבודתו באופן שלמעלה ממדידות והגבלות בפועל ממש.

והיינו, שכאשר "עלכה באורחותיו"⁶², מוכתחים שאשתכח —

(46) שהרי אפילו בנוגע לנגלה וחרוה נאמר "אורכה מאריך מזה ורחבה מני ים" (בתוספת סוכ"ס ואילך. וש"ע (נעתק ב"היים (אר"י, ט. וראה ה"ל ח"ת לאדמו"ר פ"א ח"ה), וראינו בנוגע לפעמיות החזרה.

(47) ראה גם חרות מנחם — התועדויות ח"ז ע' 311 הערה 40. ח"ז ע' 97. תשפ"ח ח"ד ע' 40. לשון אדמו"ר בחניא אהר"ק סיד' (קמו, א).

(48) ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספת סוכ"ס ואילך. וש"ע (נעתק ב"היים ח"ה), חללים צה, ו. אבות פ"ד מ"ב. ח"ז ע' 97. תשפ"ח ח"ד ע' 311 הערה 40. לשון אדמו"ר בחניא אהר"ק סיד' (קמו, א).

ועד"ז מצינו בנישוא ומנהיג ישראל הראשון, משה רבינו (י'משה ה' רועה"), רועה צאן ישראל) — שנשאר במדבר עד היום הזה (אף שכבר עברו יותר מג' אלפי שנה).

יב. והנה, בנוגע למשה רבינו איתא במדרש תנחומא⁵⁷ ש"אמר הקב"ה למשה, משה, באיזה פנים אתה מבקש לבוא לארץ, משל למה הדבר דומה, לדעה אחד שיצא לרעות צאנו של מלך ונשביה הצאן, ביקש הרועה ליכנס לפלטרין של מלך, א"ל המלך יאמר שאתה הנשביה הצאן, אף כך א"ל הקב"ה למשה, שבתוך הוא שהוצאת ששים רבוא וקברתם במדבר ואתה מכניס דור אחר, עכשיו יאמרו כו', אלא תהא בצד ותבוא עמהם, שנאמר⁵⁸ ויחא ראשי עם (צדקה ה' עשה⁵⁹) וגו'".

משה רבינו מצד עצמו יכול ה' לפעול שיכנס לארץ, אבל⁶⁰, מה יהי עם דור המדבר? ... ישאלו אצלי: אתה בעצמך נכנסת לארץ ישראל, ומה עשית עם... "שש מאות אלף רגלי העם אשר אנכי בקרבו"⁶¹ שנשאר במדבר? ...

וזרי הסיבה שבגללה נשאר משה רבינו במדבר: ולכן נאמר עלי "צדקה ה' עשה ומשפטי עם ישראל"⁶² — שנשאר עם בני "מדבר הגדול והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מיס⁶³, כדי שיכול סו"ס (י'ערווארסון ז"ל) ליקח עמו את צאן מרעייתו ולהכניס עמהם לארץ ישראל בגאולה העתידה.

יג. ולוהסיף, שמצינו עד"ז אצל יעקב רבינו, בחזיר שבאבות⁶⁴: כאשר עשו אמר ליעקב "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך" — השיב לו יעקב ש"הילדים ורכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום גו' ומתו כל הצאן"⁶⁵, ולכן, "אני אתגלה לאטי לרגל המלאכה וגו' עד אשר אבוא אל אדוני שעצרה", "כימי המשיח, שנאמר⁶⁶ ועלו מורשיעים בהר ציון לשפוט את הר עשור⁶⁷".

תופ"ע ע קלח ואילן). — נדפסו לאח"ז
בספר הושתטות (קד"ח תשע"ז).
(61) בהעלותך יא, בא.
(62) עקב ח, טו.
(63) שעה"פ תולדות נח כה, וראה גם ב"ר פער"א, ח"א קט"א, ב, קל"ג, א, קמ"ב, ב, קמ"א, ב.
(64) וישלח לג, כ"ג.
(65) עובדי' בסופר.
(66) וישלח שם, יד ובפשי"י.
ב.
(58) ברכה לג, כא.
(59) ב"ה במדבר"י שם.
(60) כאן דיבר יצ"ק אודמ"ר שליט"א בקול

כלומר: מצד שלמות עבודתו של יעקב כשלעצמו⁶⁸ — ה' יכול פניו או להיות המעמד ומצב דביאת המשיח (י'עלו מורשיעים גו' לשפוט את הר עשו והיה לה' המלוכה"); אלא, שה"קדושים" — טוען יעקב — אינם מוכנים עדיין לקבל את אורו של משיח, שכן, להיותם "ירישים" ולחיותם בבחינת "צאן ונקר", היינו, שנשמותיהם מבחינת "זוהר בהמה" שאין להם דעת (הכרה והגשה) באלקות⁶⁹, הרי, אם ימהר אותם ("דפקום"), איז "זוחת כל הצאן" — שתהי' אצלם כלות הנפש לאלקות (י'יון שאינם יכולים לקבל כ"לסים"), או שתהי' אצלם מיתה כפשוטה (מאז שבידת הכלים (כיון שאינם מוכנים עדיין לקבל את אור המשיח)).

ובגלל זה נשאר הצדיק בגלות למשך כמה שנים — כדי שיכול ליקח עמו את צאן מרעייתו ולהביאם לימות המשיח⁷⁰.

יד. ועד"ז בנוגע לכל מנהיג ונשיא ישראל במצד עצמו⁷¹, מניח נשיא ישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו מצד עצמו⁷², מניח ווא... את הכל על הצד, ומביט על צאן מרעייתו, וכאשר צאן מרעייתו נשאר בגלות, נשאר גם הוא ("בלייבט ער ליגן")... בגלות, כדי... שיכול להתמיד ולשמר⁷³... "צנינו" ו"ממוצע המחבר" שכל ידו וכל ידו יהודי... לקשר את עצם הנשמה... עם עצמות ומהות א"ס ב"ה.

וזוה גם הביאור על זה שמונתם כבוד של נשיאי חב"ד במקומות שונים בחוץ לארץ⁷⁴ — נוסף לכך שממחינים להכנס לארץ בגאולה וועמידה יחד עם צאן מרעייתם (י'ער נוף זאל מיטגיין מיט אָט דעם גוף") כדי לעזור ולסייע בכל המצטרך לצאן מרעייתם, להיותם נשמות

(69) להעיר גם מהמבוא בדרושי אדמ"ר
האמצעי (שער אורה שער הפורים י"ה יבוא
לכש פלכות פצ"ד ואילן) ע"ד הדלוק שבין
"בעתה" ל"אחשבה" (שע"י ט, כב, וראה
סנהדרין צח, א) — שכאשר הגאולה היא
באופן "אחשבה" יתכן שחלק מניצוצות
הקדושה ילכו לאיבוד, משא"כ כאשר הגאולה
היא "בעתה" איז מבורים ומצילים את כל
ניצוצות הקדושה.
(70) ראה סוטה יג, טע"ב: "מה להלן
עומד ומשמש אף כאן כו'".
(71) ראה סד"ש תורת שלום ע' 158.
(72) ראה גם לקריש חכיה ע' 272, ע' 478
ואילן. ח"ל ע' 255.

(61) כולל גם הכיור וזיכרון מכל מה
שיכול להובק אצלו מצד שייכותו עם אנשי
חוץ*. בידוע בענין נפילת אפיס הענינה
פניו הניצוצות, ובשפיל זה צ"ל הירידה
ממדתו, ומאן נפיל מדרג' אקרי מית
(וזהו קלה, ב), ולכן קראת נפילת אפיס בשם
מיתו (ראה פער"ח שער נפילת אפיס פ"ב.
חובא באדו"ת וחתון (כרך ו) ט"ע ב"יצו
וילן. ועוד).
(68) ראה תר"א י"פ משפטים, ובכ"ה.
(73) ע"ד התנאים לע"ל (ט"ז) בונגד לאגרות
אח"י, שהגיש שפ"י של שדה כולל גדות את
ויעוד של תפרי.

שמונתו כבוד בחוץ לארץ בסמיכות מקום אליהם — שפועל אצלם וקשור וחזיבור עם ארץ ישראל.

ובהקדמה:

מצינו שתפלה, שענינה בקשת צרכי⁷⁷ — צריכה להיות קשורה עם המקום שעליו אומר הקב"ה "והיו עיני ולבי שם כל הימים"⁷⁸, שלכן, "והי' עומד בחוץ לארץ יחזיר פניו כבוד ארץ ישראל שנאמר"⁷⁹ והתפללו אליך דרך ארצם, ויכניו גם כבוד ירושלים וכבוד המקדש וכבוד בית הקיבוץ⁸⁰.

וההסברה כזה — ע"פ הידוע⁸¹ שבחוץ לארץ נמשכים כל ההשפעות כו' ע"י ההתלכשות בעי' שריס⁸², משא"כ בארץ ישראל, "ארץ אשר גר' המיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"⁸³, ומשכים כל ההשפעות כו' מהקב"ה בעצמו (ללא התלכשות בעי' שריס), ולכן צ"ל התפלה דרך ארץ ישראל דוקא.

ומעלתה זו של ארץ ישראל קיימת גם בחוץ לארץ (נוסף לכך שייחור פניו כבוד ארץ ישראל⁸⁴) — במקום מנוחה כבוד של נשיא חדר.

י. והביאור כזה:

בנוגע לתחיית המתים בחוץ לארץ — אמת במרא⁸⁵ "ול' אלעזר (ואמר "מתים שבחוץ לארץ אינם חיים") צדיקים שבחוץ לארץ אינם חיים (בתמי). .. מחילת נעשות להם בקרקע" (ועומדים על רגליהם וחוללים במחילות עד א"י ושם מבצעים ויצאים)⁸⁶, היינו, שפתחייהן של ומחילות הוא בארץ ישראל.

(7) ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ב. שחולקים להם כבוד ומייחסים להם ענין של שליטה כו' (אף שלאמיתו של דבר אינם בעלי בחירה ואינם אלא כמין ביד החוצה בו) — עכ"פ באופן של שיחוק, שגם על זה נצטוו בני" (ראה כו"ז סהמ"צ להצ"צ מצות מלה פ"ג. מצות אחרת ה' בחילתו. וכו"ס).

(83) עקב יא, יב.

(84) כתובות ק"א, א (בפרש"י).

(85) ולא יע"י גלגול" (מתנגדגלים

העצמות של א"י וחיון שם), בכתורין שלפני

— שהיו חיון זה נדרה במרא משום ש"גלגול לצדיקים ענין הוא".

(79) מלכ"ס ט"ז, ג. וראה שריש אהר"י

(80) ש"ע שם סצ"ד ס"א (מברכות ל, א).

(81) ראה תרי"א אהר"ק סכ"ה (קל"ט, ב).

(82) ולהעיר, שמה שעל ידם נמשכה

והשפעה כו', נשתלשל הענין דע"ז —

כלציות שהם שורשים לכל הנשמות הפרטיות שבדורות, שלכן בכחם וביכולתם לסייע לנשמות הפרטיות (שכל א' מהם הוא "פרט" שלהם) שלא בדרך מאשר סיוע של מי שגשמתו אינה נשמה כללית.

טו. ובפרטיות יותר:

העור והסיוע של נשיא הדור לצאן מרציתו (שבשביל זה מנוחתו כבוד בגלות) נעשה ע"י שהולכים על הציון ומבקשים ("מיקומו ארץ ציון און מ'בעט") על כל המצטרף להם.

ועוד ועיקר — שבעת ההשתחויות מתקשרת ה"חידה" עם ה"חיד" ... וענין זה מהוה נתינת כח על כללות העבודה, ע"י שממשיכים ההתעוררות שנעשה בעת ההשתחויות על כל הימים שלאח"ז, שתפעל פעולתה בנוגע למחשבה דרכו ומעשה שיהיו כדבעי למהי — שהיו תכלית כל האדם, ועד"י "כי קרוב אליך הדבר מאד כפיך ובלבד לעשותו".

יש להוסיף, שעצם העבודה שמנוחתו כבוד של נשיא הדור נקודתו מקום מהוה עור וסיוע בעבודה שבכל יום ויום:

בשעה שהולכים על הציון, אזי העור והסיוע הם בחוקף יותר, אבל, גם בשעה שאין הולכים על הציון אלא נמצאים בקירוב מקום, ישנו עור וסיוע מצד זה שכוללים לילך על הציון שנמצא בקירוב מקום, ע"ד מאד"ל "אינו דומה מי שיש לו פת בטלן למי שאין לו פת בטלן".

כלומר: כשם ש"מי שיש לו פת בטלן", אין מתאזה כמי שאין לו", היינו, ש"פת בטלן" מהוה סיוע בעבודתו להחליש התאזה — כן הוא גם בנדר"ד, שהדדעה ע"ד "דרך העבודה" והליכה והשתחויות על ציונו של צדיק ונשיא הדור, מחלישה את חוקף ההתעוררות, ההתעוררות וההתעוררות והעליון, כי, גם הלעצ"ז יודע שאם יתחזק בחוקף יותר מדי ("טאמער וועט ער שטארק אַנקונעטשן"), אזי יתחזק לעמוד נגדו גם ע"י ההשתחויות על הציון — דבר שיבטל את מציאותו לגמרי!...

טז. ועוד ענין בהעור והסיוע של נשיא הדור לצאן מרציתו ע"י

(73) ראה גם תורת מנחם המעודות ח"א ענינים הנזכרים במאמר ההשתחויות לאדמו"ר האמצעי, ומהאמית (נדר"י ח"י של נפש כ"א

שנפשי וראה גם אגרות-קידוש כ"ק אדמו"ר מירשאל".

(74) נצבים ל, יד. שליט"א ח"י ע' רסד: "קיום הולך על ציון

של צדיק ובפרט איש כללי ובחיד נשיא (75) יומא ית, ב. וישג. ישראל, צריכה להיות ההכנה בכל החמשת

"שנוכרת נפסק חבל ההמשכה משם הרי" כ"ה"ה⁹²] שבזמן הכרת "לא היו מקבילים חיות לגופם רק ע"י נפש האלקות לבדה, מבחי' פנימי' השפע שמשפיע א"ס כ"ה ע"י שם הרי" כ"ה", משא"כ בזמן הגלות כו'.

ומזה מוכן גם בנוגע לארץ ישראל — שמעלתה לגבי חוץ לארץ בנוגע להמשכת החיות שלא ע"י החלכשות בע' שרים כו' (כנ"ל סט"ז) וז"א בזמן הכרת, משא"כ בזמן הגלות כו'.

והיורה מזה: ע"פ המשל דנפילת החומה⁹³, אשר, האכן שכראש החומה נפלת למרחוק יותר, ורעצמת הנפילה והמכה היא גדולה יותר, מוכן, שחורבן ביהמ"ק פעל שינוי וירידה בארץ ישראל יותר מאשר בחוץ לארץ.

וכפשטות — שהשנוי והירידה שגורם חורבן ביהמ"ק בארץ ישראל ניכר בגלוי גם בשנוי⁹⁴, שבזמן הכרת ה' בה ריכזי טוב גשמי פחות, "ארץ זבת חלב ודבש"⁹⁵, משא"כ בזמן הזה כו'.

ולא זו בלבד שבזמן הזה הטוב גשמי שבה אינו כשופי יותר מאשר בחוץ לארץ, אלא אדרבה, שבארץ ישראל יש צורך בהשתדלות ויגיעה כו"י יותר מאשר בחוץ לארץ. וכלשון הרמב"ן בארת שכתב לכונו "בענין וארץ"⁹⁶ — "רבה העזובה וגדל השממון, וכללו של דבר, כל המקדוש מחכירו חרב יותר מחכירו, וירושלים יותר חרבה מן הכל כו'".

ועד"ז בנוגע לענינים רוחניים — כראיתא בספרים⁹⁷ שבארץ ישראל קשה להנהיג ע"פ תורה ומצוות דרכי' יותר מאשר בחו"ל, כי, נוסף על הוספת המצוות החליות בארץ שאינן בחו"ל, יש צורך בהזדירות יחידה בכללות ההנהגה (גם כשאר הענינים שאינם חלויים בארץ) מצד גודל מעלתה כו'.

ויש להביא דוגמא לדבר בדיני החורה (ככל הענינים שמשחקקים גם בדיני החורה) — "כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה,

⁹² להעיר גם מב"ד פ"ב, ו — ע"ד

⁹³ גידול לגיון של חתים בגליל.

⁹⁴ נדפסה ב"כתבי רמב"ן" (הוצאת

שעועל — ירושלים תשכ"ד) כרך א ע' שסח.

⁹⁵ ראה תורה הוא — כותובת ק"ב, ב.

תשכ"ד (קטן) בטופר אות תקנט — הובא

בלק"ש ח"ב ע' 620.

⁹² שם פ"ה.

⁹³ ראה לקריית מנחת פא, טע"ב, פי' ראה

ט"ו, ג, ובכ"מ.

⁹⁴ דלא כבב"ד ל' שהשנוי ניכר רק

בירושלים, ויש צורך בחקירה דרדשה להכיר

גם השנוי בגשמיות.

⁹⁵ שמות ג, ח, ועוד.

⁹⁶ ראה תחומא תצות יג, קדושים י.

וכיון שפתחיהן של המחילות הוא בארץ ישראל, הרי, גם המחילות עצמן דינם כארץ ישראל — כפי ששנונו⁸⁶ ש"לשכות (וכן מחללות⁸⁷) הבנויות בחול ופתוחות לקודש, חוכן קודש", "זכות פתיחותן אזינן"⁸⁸.

ומזה מוכן, שגם קביריהם של הצדיקים שבחוץ לארץ — שפתוחים אל המחילות שפתחיהן בארץ ישראל — דינם כארץ ישראל.

ואף שרק לענין גבוא (בזמן תחיית המתים) "מחללות נעשות להם בקרקע", ואילו עתה הקבר סתום מכל צד (ללא מחילות הפתוחות לארץ ישראל) — הרי:

שנינו באהלות⁸⁹ "המת בבית וכו' פתחין חרבה כולן (כל הכלים המונחים תחת המשקוף של פתח בחלל הפתחים מבחוץ) טמאין .. חשב להוציאן באחד מהן (אע"פ שלא נפתח) .. הצייל על כל הפתחים", ורק הנמצא תחת המשקוף של פתח זה (שעכשיו סתום הוא, ורק לאחר זמן יפתחנו) טמא.

ואם הדברים אמורים במדת פורעניות — במדה טובה שמרובה ממדת פורעניות⁹⁰, על אחת כמה וכמה:

אם המחשבה והיריעה ע"ד פתיחת הפתח לאחר זמן מהני לענין סומא — עאכ"כ שמהני לענין סתרה וקדושה, כבב"ד, שהיריעה שלעצמה לבוא היא פתח הקבר — באמצעות ה"מחללות" — לארץ ישראל, מהני שגם עתה יחשבו המחילות "פוחות לקדוש" ש"חוכן קודש", וכמילא דינו של הקבר — בפנימיותו — כארץ ישראל.

ונמצא, שהתפלה בחוץ לארץ במקום מנוחת כבודו של צדיק נשיא הדור שפוחת לארץ ישראל — יש בה המעלה ותפלה בארץ ישראל.

ית. ויש להוסיף, שבהפתח לארץ ישראל אשר במקום מנוחת כבודו של צדיק ונשיא הדור יש עילוי לגבי ארץ ישראל עצמה כפי שהיא בזמן הגלות.

ובהקדמה:

בנוגע להמשכת החיות לגבי ישראל ישנו חילוק בין זמן הבית לזמן הגלות — כפי שמבאר רבינו הזקן באגרותיו⁹¹ [בענין עין כרת ודח"ל,

⁸⁶ פ"ז פ"א (נפשי היר"ב).

⁸⁷ יומא ע"א, ושינ.

⁸⁸ פ"ד פ"א.

⁸⁹ פסחים פ"א, ושינ.

⁹⁰ "שהלשכות בניית מחילות תחת

הקרקע" (פרשי" שם).

⁹¹ פ"ד פ"א (88).

וס מעלתה העצמית דארץ ישראל, היינו, שבמקום ששם מנוחתו כבוד, שנים בהיותו בחוץ לארץ דינו כארץ ישראל מצד ה"מחלוקת" שפתחו סוחר לקודש (כנ"ל ט"ז), יש מעלה גם לגבי ארץ ישראל כפי שהיא לאחר החורבן — כיון שבו נכר בגילוי מעלתה של ארץ ישראל כפי שוריא מצד העצם, למעלה מהחורבן.

כא. רעפ"ז נחוטסף עליו גדול ביותר בענין ההשתתחות — בנוגע למעלה:

בזמן הזה, שירדה מעלתה של ארץ ישראל מצד החורבן (כנ"ל ט"ח), הנה כאשר יהודי רוצה להתפלל להקב"ה תפלה שהיא בדוגמת וחוּסלה בארץ ישראל בזמן הבית (כמקום שלמעלה משליטת הע' שרים וכו'), תפלה באופן שעצם הנפש מתקשרת עם העצם דהקב"ה ללא מומצעים, "יהיו לך לברך ואין לזרים אח"ך" ¹⁰⁰ — אזי המקום לתפלה כיו הוא על הציון של צדיק ונשיא הדור, שכן, מקום זה, לא זו בלבד שיעני כארץ ישראל, אלא יש בו המעלה דארץ ישראל כפי שהיא בזמן הבית.

ומובן שתפלה במקום כזה יש בה סגולה נוספת — שיתקיימו כל תבניות שבתפלה, ככל המצטרף לו.

כולל וכמזוהר בנוגע להמשכת העצם בגילויים ¹⁰¹, שמבחי' החכמה שבה מחלש אור א"ס ב"ה, יומשך ויתפשט בכל כחות הנפש ואברי הגוף, בחי' היום יום, במחשבה דיבור ומעשה בפועל, וכפרט בנוגע לקיום השליחות שנושא הדור מטר לכאור"א מאתנו, שיומשך כל זה ללא העלמות והסתרים, ובהצלחה מופלגה, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לגנן "ניע ושוריצני כלפפצי", ועמד על מקומו ורקד משך זמן רב].

* * *

כב. בכלל ¹⁰², הרי כל הרבנים, נשיאי ישראל, עד כ"ק מו"ח אדמו"ר ועד בכלל — עינים אחד, וכל אחד מהם עסק בכל הענינים. וכמובן

¹⁰⁰ משליל ה. יר. (101) מלאן עד ט"ס כו — הורה ע"י כ"ק פריטים מהנהגה בלתי מוגה, וגם כמה ציוני ח"א ע' 132 ואילך. במהדורה זו נחתספו כמה מ"מ ע"י המו"ל.

שנאמר ¹⁰³ כל משנאי אהבו מות, אל תקרי משנאי אלא משנאי ¹⁰⁴. ועד"ז בדרו"ד, שמצד גדול מעלתה של ארץ ישראל, שאוירה טהור ומחכים וכו', הרי גם ענין קל כמו "רלב" פוגם בחבל ההתקשרות כו'.

יט. אמנם, כל האמור אודות הירידה דזמן הגלות — אינו אלא ביחס לענינים הקשורים ושייכים להדרגות זסוד השתשלות, ששם נוגע ("יריט אן") הפגם ד"שונותיכם היו מברילים בניכס לכין אליכס ¹⁰⁵, שמצד זה נעשה החורבן והגלות, כולל גם "שכינתא בגלותא" ¹⁰⁶, וכמלא, כל הענינים הדרושים לבני"י (הן הגשמיים והן הרוחניים) באים בקושי שלא בערך לגבי זמן הבית.

אבל, מצד הענינים שלמעלה מסדר השתשלות, מצד עצמות א"ס ב"ה, ואצל בני"י מצד עצם הנפש — לא שייך הענין ד"שונותיכם היו מברילים גר", כי, אין לך דבר שיכול להבדיל, ח"ו, בין נקודת הידרות לעצמות א"ס ב"ה ¹⁰⁴, וכודאי שבה לא שייך ענין של העלם והסתר וצאכ"כ חורבן ח"ו.

ועד"ז בנוגע לארץ ישראל — שבנוגע להעצם דהארץ, הקשורה עם העצם דאלקות, לא שייך ענין של חורבן ח"ו.

אלא, שענין זה הוא מצד העצם בלבד, ויש צורך בהשתתלות ויגיעה שיומשך בגילוי ממנו וכפועל ממש בחי' היום יום.

כ. ועל זה בא העזר והסיעה של צדיק ונשיא הדור: ידוע ¹⁰⁵ ש"לפני נשמות הגבורות... לא נחרב הבית כלל כו'", היינו, שהעצמם ומצב שמצד העצם (ששם לא שייך חורבן, כנ"ל) נמשך ומאיר אצלם גם בדרגת הגילוי ¹⁰⁶, ככל כחות הנפש, וככל רמ"ח אברים ושס"ה גידים.

וכיון שאצל הצדיק לא שייך ענין של חורבן, נכרת אצלו בגילוי

אדמו"ר הוקן יע"י (פלה הרמתן שמות ע' ז).

(106) דרונגמנו בבאר"א מירשאל —

"כשבאים לידי נסיון בדבר אמונה שהיא למעלה מהדעת ונגעה עד הנפש לבחי' חכמה שבה", שעומד בנסיך "למסור נפשו אפי' שלא לעשות רק אחד מעשה לכו נגד אמונת ה' אחד... אף שאינו מאמין בה כלל בלבד, וכן שלא לדבר תועה ח"ו על אחדות ה' אף שאין פיר גלבו שיון כו" (נתיא פ"ט).

(103) זח"ג טו, סע"א. עה, סע"א. ועד.

וראה מגילה כט, א. ספרי ט"פ מסע.

(104) ראה לעיל בהמאמר פ"ה ואילך (לעיל ע' 9 ואילך).

(105) "כמ"ש מהנהגה מוהר"א בשם

92